

V Bruseli 28. februára 2022
(OR. fr)

6464/22

LIMITE

ENV 148
CLIMA 75
FORETS 10
AGRI 64
RELEX 215

**Medziinštitucionálny spis:
2021/0366(COD)**

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Návrh nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady o sprístupnení určitých komodít a výrobkov spojených s odlesňovaním a degradáciou lesov na trhu Únie a o ich vývoze z Únie, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 995/2010 – diskusia o smerovaní

1. V snahe usmerniť diskusiu na budúcom zasadnutí Rady pre životné prostredie, ktoré sa uskutoční 17. marca 2022, o uvedenom legislatívnom návrhu vypracovalo predsedníctvo podkladový dokument s dvomi otázkami, ktoré sa uvádzajú v prílohe k tejto poznámke.
2. Výbor stálych predstaviteľov sa vyzýva, aby tento podkladový dokument predsedníctva s príslušnými otázkami vzal na vedomie a postúpil ho Rade na účely uvedenej diskusie o smerovaní.

**Návrh nariadenia o sprístupnení určitých komodít a výrobkov spojených s odlesňovaním
a degradáciou lesov na trhu Európskej únie a o ich vývoze z EÚ**

– Poznámka predsedníctva –

Ochrana lesov je kľúčovou otázkou pre našu spoločnosť i budúce generácie. Lesy zohrávajú ústrednú úlohu v boji proti zmene klímy a v boji proti strate biodiverzity. Prispievajú aj k zásobovaniu surovinami, regulujú určité prírodné procesy a sú zdrojom živobytia veľkého počtu komunit patriacich medzi najchudobnejšie na svete.

Naliehavá potreba konať v prospech ambiciózneho a spoločného cieľa

Lesy sa dnes stávajú čoraz dôležitejšou témou rokovaní európskych a medzinárodných orgánov. Na konferencii COP 26 Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) v novembri 2021 sa vo veľkej miere uznala úloha lesov, ako aj pôdneho sektora pri urýchl'ovaní zmierňovania zmeny klímy. Pri tejto príležitosti sa 141 vedúcich predstaviteľov štátov, ktoré predstavujú viac ako 90 % svetových lesov, zaviazalo prostredníctvom „**Deklarácie lídrov o lesoch a využívaní pôdy**“ spoločne sa usilovať o zastavenie a zvrátenie úbytku lesov a degradácie pôdy do roku 2030, čím sa uznala potreba spojiť sily v záujme udržateľnej transformácie využívania pôdy, ktorá je kľúčovým zámerom v kontexte dosiahnutia cieľov Parížskej dohody.

O niekoľko dní nato – 17. novembra 2021 Komisia predložila návrh nariadenia o sprístupnení určitých komodít a výrobkov spojených s odlesňovaním a degradáciou lesov na trhu Európskej únie (EÚ) a o ich vývoze z EÚ. Tento návrh, ohlásený v oznámení Komisie z roku 2019 s názvom **Posilnenie opatrení EÚ na ochranu a obnovu svetových lesov**, je súčasťou globálnej stratégie Európskej únie, na ktorej sa zúčastňujú aj členské štáty a ktorá bola potvrdená v **Európskej zelenej dohode**, v **stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030** a v **európskej stratégii Z farmy na stôl**. Toto nariadenie je reakciou na veľmi silnú spoločenskú objednávku, ktorá bola potvrdená historicky veľmi vysokou mierou účasti na online konzultácii iniciovanej Komisiou a ktorá súvisí predovšetkým s obavami o budúcnosť lesov z celosvetového hľadiska (v rokoch 1990 až 2020 prišiel svet o 420 miliónov hektárov lesov, čo je viac ako rozloha Európskej únie).

Európska únia nesie za tieto globálne javy osobitnú zodpovednosť. Spotrebúva značné množstvá surovín a polotovarov z vnútroštátnych aj medzinárodných zdrojov. Obchodnými operáciami a činnosťami dodávateľského reťazca, ktoré s tým súvisia, sa produkuje mnoho negatívnych vplyvov na životné prostredie, akými sú najmä odlesňovanie a degradácia lesov. Už zo štúdie Komisie z roku 2013 vyplynulo, že európske krajiny sú zodpovedné za viac ako jednu tretinu odlesňovania spojeného s medzinárodným obchodom s poľnohospodárskymi výrobkami¹.

Návrh zameraný na kľúčový systém náležitej starostlivosti

Cieľom návrhu nariadenia je zabezpečiť, aby pri výrobe kávy, kakaa, palmového oleja, sóje, hovädzieho mäsa a dreva, ako aj odvodených výrobkov, ako sú koža, čokoláda alebo nábytok, ktoré sa dovážajú do Európskej únie, obchoduje sa v nej s nimi alebo sa z nej vyvážajú, nedochádzalo k odlesňovaniu ani degradácii lesov. V návrhu sa teda má zohľadniť dosah poľnohospodárskej výroby na odlesňovanie a degradáciu lesov.

¹ Európska komisia, 2013. Vplyv spotreby EÚ na odlesňovanie: komplexná analýza vplyvu spotreby EÚ na odlesňovanie. Štúdia financovaná Európskou komisiou a GR pre životné prostredie, ktorú vypracovali VITO, IIASA, HIVA a IUCN NL.
<https://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/1.%20Report%20analysis%20of%20impact.pdf>

Na dosiahnutie tohto cieľa sa nariadenie opiera o **systém náležitej starostlivosti**, aby sa **zabezpečila transparentnosť a výsledovateľnosť hodnotových reťazcov** v prípade všetkých hospodárskych subjektov a obchodníkov v spoločnom a harmonizovanom rámci. Tento systém náležitej starostlivosti je založený na prístupe zameranom na budúcnosť, ktorý vychádza z posúdenia rizika. Hospodárske subjekty, ktoré prvýkrát dovážajú do EÚ alebo z nej vyvážajú výrobky uvedené v prílohe I k tomuto nariadeniu, ako aj obchodníci, ktorí nie sú MSP, sú takto povinné uplatniť postup náležitej starostlivosti prostredníctvom vyhlásenia, ktoré sa vyžaduje pred uvedením výrobkov na trh.

Tento postup zahŕňa požiadavku na výsledovateľnosť prostredníctvom zhromažďovania informácií, ktoré umožnia lokalizovať zdroj výroby výrobku a jeho trasu v rámci celého spracovateľského a obchodného reťazca, ako aj analýzu rizika a v prípade potreby aj vykonanie opatrení na zmiernenie zisteného rizika. Ustanovenia nariadenia tak umožňujú zabezpečiť, aby výrobky nespôsobovali odlesňovanie, či už **nezákonné alebo zákonné**. Účinnosť ustanovení sa musí zaručiť systémom kontrol a sankcií, ktoré zavedú príslušné orgány.

Zrozumiteľný a zdieľaný rámec v záujme účinného uplatňovania

Účinné a harmonizované vykonávanie predpisu si vyžaduje **rovnaký výklad jeho ustanovení**. Z tohto dôvodu sú doň začlenené spoločné vymedzenia kľúčových pojmov, ktoré umožnia, aby sa opatrenia navrhované Komisiou mohli uplatniť v praxi.

V súčasnosti neexistuje medzinárodný konsenzus, pokiaľ ide o koncept degradácie leso. Súbežne existujú a na vnútroštátnej úrovni sa používajú viaceré vymedzenia tohto pojmu. Delegácie v rámci pracovnej skupiny *ad hoc*² pre riziko odlesňovania a degradácie lesov v súvislosti s výrobkami uvádzanými na trh EÚ a vyvážanými z EÚ vzniesli k tomuto vymedzeniu, ako aj k vymedzeniu udržateľných ťažobných činností, ktoré s ním súvisí, viacero pripomienok.

Niektoré delegácie poukazovali aj na to, že vymedzenie pojmu odlesňovanie je podľa nich možno až príliš úzke, keďže sa obmedzuje na konverziu lesov na poľnohospodárske využitie, hoci do rozsahu vymedzenia tohto pojmu by mohla byť zahrnutá aj konverzia lesov na nepoľnohospodárske využitie.

Na neformálnom zasadnutí Rady ministrov životného prostredia 20. januára v Amiens a na zasadnutí Rady ministrov poľnohospodárstva a rybárstva 21. februára sa zdôraznilo, že ciele znenia podporujú všetky členské štáty. Členským štátom sa na nich takisto poskytla príležitosť, aby vyjadrili svoje obavy, pokiaľ ide o funkčnosť znenia, administratívne zaťaženie pre hospodárske subjekty a príslušné orgány, rozsah príslušných kontrol a o otázku rozsahu komodít a ekosystémov, ktoré sa majú zahrnúť, ako aj o vymedzenie pojmov (vrátane pojmu degradácie lesov). Ministri sa napokon podelili o svoje vnútroštátne skúsenosti s environmentálnou politikou a uplatňovaním nariadenia Európskej únie o „dreve“.

² Pracovná skupina *ad hoc* pre riziko odlesňovania a degradácie lesov v súvislosti s výrobkami uvádzanými na trh EÚ.

Znenie nariadenia je predmetom odborných diskusií v ad hoc pracovnej skupine, ktorá združuje odborníkov z rôznych dotknutých odvetví. V rámci rokovaní, ktoré zorganizovalo predsedníctvo, sa uskutočnilo prvé preskúmanie znenia a členské štáty sa vyjadrili k jednotlivým článkom. Z týchto rokovaní na technickej úrovni vyplynulo viacero dôležitých prvkov na ďalšie skúmanie: vymedzenia pojmov, zlučiteľnosť s pravidlami WTO, spolupráca s tretími krajinami, proporionalita navrhovaných ustanovení, ako aj administratívna záťaž súvisiaca s vykonávaním návrhu nariadenia.

V snahe pokročiť v rokovaní sa ministri vyzývajú, aby si vymenili názory na tieto otázky:

- 1. Na dosiahnutie potrebnej výsledovateľnosti, ktorou sa zabezpečí, aby výrobky nespôsobovali odlesňovanie a degradáciu lesov, je zásadne dôležité účinné a vynútiteľné vykonávanie systému náležitej starostlivosti. Ako by sa podľa Vás malo zabezpečiť, aby bol systém náležitej starostlivosti účinný a dosahoval sledované ciele?*
- 2. Operatívne vykonávanie nariadenia bude založené na spoločnom uplatňovaní kľúčových pojmov, ktoré sa v ňom vymedzujú. Hoci vymedzenia niektorých pojmov existujú, ich používanie na európskej a medzinárodnej úrovni nie je zharmonizované. Ako by sme podľa Vás mohli dospieť – na základe najlepších dostupných vedeckých poznatkov a s cieľom uľahčiť vykonávanie nariadenia – k spoločnému vymedzeniu pojmov, ako sú odlesňovanie, degradácia lesov a súvisiace vymedzenie pojmu udržateľné ťažobné činnosti?*

Príspevok: tri minúty na členský štát